

Schoolondersteuningsplan

Prins Claus school

Planperiode 2019-2021

*Dit schoolondersteuningsplan laat zien hoe de ondersteuningstructuur op
de Prins Clausschool is georganiseerd;*

*De wijze waarop de school werkt aan een optimale ondersteuning en begeleiding
van alle leerlingen.*

*Het is onze insteek om dit schoolondersteuningsplan zo volledig mogelijk te maken
en het te plaatsen in een herkenbare context.*

*Het schoolondersteuningsplan mag worden beschouwd als een appendix van ons
schoolplan.*

Het staat niet op zichzelf, het is onlosmakelijk met elkaar verbonden.

HOOFDSTUK	PAGINA
1. Visie en ondersteuning	4
1.1 De visie	4
1.2 Het uitgangspunt	5
1.3 Werkwijze Prins Clauschool: Doelgericht Passend Onderwijs	7
1.4 Doelstellingen	7
1.5 Ambities	7
2. Het Ondersteuningsteamteam	8
2.1 Het schoolinterne ondersteuningsteam	8
2.2 De rol van de leerkracht, de intern begeleider, de schoolleider en de ouders	8
2.2.1 de leerkracht	8
2.2.2 de intern begeleider	9
2.2.3 de schoolleider	9
2.2.4 de ouders/verzorgers	9
3. Passend onderwijs	10
3.1 Het uitgangspunt	10
3.2 Ondersteuning	10
3.2.1 Basis ondersteuning	11
3.2.2 Lichte/medium ondersteuning	11
3.2.3 Intensieve ondersteuning	11
3.3 Het School Ondersteunings Profiel (SOP)	12
4. De ondersteuningsstructuur op de Prins Clauschool	13
4.1 De basis ondersteuning (zorgniveau 1)	13
4.1.1 De signalering	13
4.1.2 Het verzamelen van informatie over de leerlingen	14
4.1.3 De vaardigheden van de leerkracht	14
4.1.4 De ondersteuning aan de leerkracht binnen de groep	14
4.1.5 Groepsinstructieoverzicht / Acties bij de groepsanalyse	15
4.1.6 Het handelingsplan	15
4.1.7 De leerlingbespreking	15
4.1.8 Het Ontwikkelings Perspectief Plan (OPP)	16
4.1.9 Dyslexie	16
4.1.10 (Hoog) begaafde leerlingen	16
4.1.11 Referentieniveaus	17
4.2 De lichte/medium ondersteuning (zorgniveau 2 en 3)	17
4.2.1 Het Brede School Ondersteunings Team (BSOT)	17
4.2.2 Kortdurende Ambulante Begeleiding (KAB)	18
4.2.3 Vouchers	19
4.2.4 School Maatschappelijk Werk (SMW)	19
4.2.5 De School Als Vindplaats (DSAV)	19
4.2.6 Ernstige Enkelvoudige Dyslexie (EED)	20
4.3 De intensieve ondersteuning	20
4.3.1 Onderwijsarrangementen	20
4.3.2 Het Ontwikkelings Perspectief Plan (OPP)	20

4.3.3 Speciaal Basisonderwijs of Speciaal Onderwijs	21
5. Veiligheid	22
5.1. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	22
5.2. Veilig Thuis (VT)	23
5.3. De Verwijsindex	23
5.4. Het gedrags- en pestprotocol	23
6. LIJST MET AFKORTINGEN	25
7. BIJLAGEN	
1. Toets rooster Cito en afspraken	
2. Cyclus DPO (Doelgericht Passend onderwijs)	
3. Schoolondersteuningsprofiel	
4. Directe Instructiemodel	
5. Taken en verantwoordelijkheden IB-team	
6. Groepsanalyseformulier + aanvullend format	
7. Individueel handelingsplan	
8. Dyslexieprotocol PCS	
9. Handreiking voor de invulling van ondersteuningsniveau 2 en 3 bij een vermoeden van ernstige enkelvoudige dyslexie' van het Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie en Expertisecentrum Nederlands, versie feb. 2018	
10. Beleid interventieprogramma Bouw!	
11. Criteria Talentenlijn, Levelwerk en de Digitale Topschool	
12. Beleid verrijkingsgroep	
13. Gedrags- en pestprotocol	
14. Medicijnprotocol	

1. Visie en ondersteuning

Veiligheid

Betrokkenheid

Samenwerken

Vertrouwen

Liefde

Dit zijn de kernwaarden van onze school die we in ons onderwijs, onze houding en onze communicatie met leerlingen, ouders en elkaar willen uitdragen. Ze helpen ons om de missie 'leren door denken, doen en voelen' waar te kunnen maken.

1.1 De visie

Op de Prins Claus school vinden wij het belangrijk dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doormaken. Aansluiten bij de onderwijsbehoeften van de leerling is hierbij het uitgangspunt. Ondersteuning vindt zoveel mogelijk plaats binnen de eigen klas door de eigen leerkracht. Op deze manier voelen leerlingen zich onderdeel van de groep en ervaren ze geen uitzonderingspositie. De leerkracht behoudt de regie en het overzicht over de ontwikkeling van de leerlingen en stemt het onderwijs af op de onderwijsbehoeften van de leerling.

Het doel is een optimale ontwikkeling voor elke leerling.

1.2 Het uitgangspunt

Het 'Startdenken' is de basis van waaruit wij onze ondersteuning willen organiseren.

Hierbij worden verschillende beginkenmerken, behoeften en mogelijkheden bij kinderen als uitgangspunt genomen.

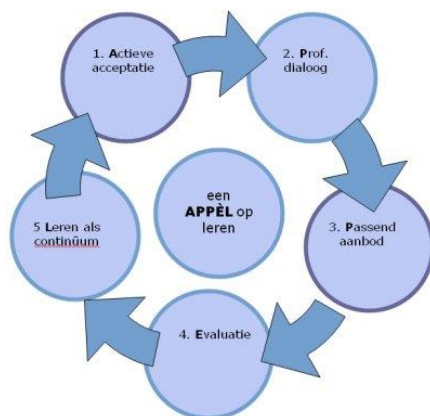
Kinderen willen gekend worden, vanaf hun prille start. Geen enkel kind is gelijk. Dat vraagt om ondersteuning op maat, passend onderwijs en afgewogen ontwikkelarrangementen. De ontwikkeling van kinderen wordt als vertrekpunt genomen.

In Nijmegen noemen ze dit 'Startdenken': goed kijken en luisteren naar kinderen en dan samen zoeken naar een passend aanbod en kijken of het werkt, telkens weer. Dat ontwikkelproces is het appèl genoemd.

M.a.w. we stellen de startsituatie centraal. En uiteraard erkennen we de ouders daarbij als belangrijke kindkenners. De ouder-kind-gesprekken op de Prins Claus school sluiten hier goed bij aan.

Onder "goed onderwijs" verstaan we het geordende geheel (inrichting onderwijs, inzet personeel en middelen zowel in- als extern; het om sociaal- pedagogische redenen samenwerken van instellingen die zich bezig houden met de ontwikkeling van kinderen) om:

- op basis van beginkenmerken van leerlingen (ontwikkelingsniveau, behoeftes en vragen) een passend aanbod te creëren in vrij spel / keuzeactiviteiten en in gestructureerde speel- / leerstoflijnen.
- Het monitoren (volgen) van vorderingen op individuele en sociale lijnen.
- Het systematisch evalueren van de effecten en het eventueel bijstellen van het (onderwijs) aanbod.

1.3 Werkwijze Prins Clauschool: Doelgericht Passend Onderwijs

De Prins Clauschool is in schooljaar 2017-218 gestart met Doelgericht Passend Onderwijs (DPO). De kern hiervan is handelings- en opbrengst gericht werken met als doel zoveel mogelijk aan te sluiten bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen om zo passend onderwijs te kunnen bieden.

We gaan hierbij uit van een continuüm van waarnemen (data), begrijpen (duiden en analyseren), plannen (doelen), realiseren (doen) en evalueren.

De cyclus van Doelgericht Passend Onderwijs ziet er als volgt uit:

1. Onderwijsplannen:

De onderwijsplannen vormen als het ware de paraplu van DPO.

In deze plannen staan, per leerjaar, de vakinhoudelijke doelen en de kwantitatieve doelen (schoolambities) beschreven voor de komende periode. Tevens staat hierin beschreven hoe we ons

onderwijs per vakgebied vorm geven. In het onderwijsplan kan verwezen worden naar de kwaliteitskaart.

In de kwaliteitskaart staat beschreven op welke manier wij op de Prins Clausschool het juiste onderwijs denken te bieden om opbrengsten te realiseren. Daarbij zijn de leerlijnen leidend en gebruiken wij de lesmethodes steeds meer als bron.

Twee keer per jaar stellen we de onderwijsplannen schoolbreed op/bij. Vooralnog voor de vakken technisch lezen, rekenen en spelling.

Verbeteracties vanuit de school-en groepsanalyses kunnen worden opgenomen in de onderwijsplannen.

2. Korte Schoolbespreking:

Twee keer per jaar organiseren we een korte schoolbespreking. Gemaakte afspraken worden, indien wenselijk, bijgesteld. Voorspellen, gaan we de schoolambities halen? Heeft het onderwijsplan geleid tot ander onderwijsgedrag? Wat is het effect op de betrokkenheid van de leerling?

3. School- en groepsanalyse:

Twee keer per jaar worden de resultaten van ons onderwijs geëvalueerd, op schoolniveau (schoolanalyse door IB en MT) en op groepsniveau (groepsanalyse door de leerkracht), en wordt bezien of er verbeteracties (aanpassingen) nodig zijn in ons onderwijsaanbod. De groepsanalyses samen met de acties vormen het groepsplan voor de komende periode.

4. Schoolbespreking:

N.a.v. de schoolanalyse voeren wij twee keer per jaar een schoolbespreking. Zijn de schoolambities van de onderwijsplannen behaald? Waarom wel/niet? Is het onderwijs passend geweest? Zijn er onderdelen die nader geanalyseerd moeten worden?

5. Monitorgesprekken:

Tijdens de monitorgesprekken (twee keer per jaar) worden de groepsanalyses door de leerkracht met de IB-er en de schoolleider besproken en worden eventuele acties afgestemd.

6. Groepsprofiel:

De onderlegger voor de groepsanalyse is het groepsprofiel. Dit is een groepsoverzicht, waarin per leerling beschreven wordt wat zijn/haar bevorderende- en belemmerende factoren, onderwijsbehoeften, thuissituatie en mate van betrokkenheid zijn.

De cyclus van DPO is als bijlage aan dit schoolondersteuningsplan toegevoegd.

Naast het feit dat we nadenken over de didactische ontwikkeling van ons onderwijs, zien we een veilig pedagogisch klimaat, een goede sociale omgeving, als belangrijke voorwaarden voor een optimale ontwikkeling van leerlingen. In dit kader hebben we schoolregels opgesteld. Daarnaast zijn wij een Vreedzame school en daarmee een democratische school. Wij volgen het programma 'De Vreedzame School'.

Er zijn een aantal afspraken gemaakt, zoals:

- We gaan op een positieve en zorgzame manier met elkaar om.
- We lossen conflicten constructief op.
- We staan open staan voor verschillen tussen mensen.
- We nemen verantwoordelijkheid voor elkaar en voor de gemeenschap.
- We nemen zoveel mogelijk op een democratische manier beslissingen met elkaar.

1.4 Doelstellingen

De doelstellingen die de Prins Clauschool heeft op het gebied van ondersteuning, zijn:

1. Een goed sociaal klimaat waar leerlingen en leerkrachten zich geaccepteerd en veilig voelen, als algemene voorwaarde. De school is een afspiegeling van de maatschappij.
2. Passend onderwijs bieden.
Didactische, pedagogische en organisatorische aanpassingen die nodig zijn om met een groep, een groep leerlingen of een individuele leerling, eventueel in samenwerking met ouders, het volgende doel te bereiken.
3. Leerlingen begeleiden op een manier dat de leerling kans ziet zich competent te voelen of dit te worden.
4. Opbrengsten realiseren.
D.m.v. het analyseren van de resultaten en ze te vergelijken met de landelijke normen en de schoolambities wordt een aanpassing op het bestaande onderwijsaanbod gepland en uitgevoerd. Op deze manier werken we toe naar het bereiken van de gewenste opbrengsten.
5. Goede contacten met ouders om zodoende tot afstemming te komen.
Wat heeft hun kind, onze leerling, nodig om de volgende stap in zijn/ haar ontwikkeling te maken. Er is sprake van een wisselwerking: een kind ontwikkelt zich in interactie met zijn ouders, leerkracht en andere kinderen. Kind en omgeving beïnvloeden elkaar voortdurend.

1.5. Ambities

Op het gebied van ondersteuning hebben we de volgende ambities geformuleerd lopende deze planperiode; Het verder implementeren van:

- Doelgericht Passend Onderwijs, waaronder ook het schoolbreed doorvertalen van de acties naar de week/dag planning.
- Zicht op ontwikkeling van onze leerlingen vergroten middels observatie, data verzamelen en die vervolgens kunnen duiden, analyseren en omzetten in doelen en acties voor de komende periode.
- Een steeds betere afstemming binnen het leerkrachthandelen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.
- Het opzetten van een goede taal-lees leerlijn op school met de daarbij horende materialen/methodes.
- Schoolbreed omgaan met gedrag om een positief pedagogisch klimaat neer te zetten in school en executieve functies te versterken.
- Aanbod voor (hoog)begaafde leerlingen in de vorm van een verrijkingsklas op school. Daarna stadsdeel breed, een voorziening voor alle scholen van Dukenburg.
- Procedures rondom onderwijs en ondersteuning vastleggen in kwaliteitskaarten en beleidsdocumenten.

2. Het Ondersteuningsteam

2.1 Het schoolinterne ondersteuningsteam

Op de Prins Claus school hebben we een schoolintern ondersteuningsteam om signalen te kunnen beoordelen en acties in gang te zetten.

Dit team bestaat uit de intern begeleider en de schoolleider.

2.2 De rol van de leerkracht, de intern begeleider, de schoolleider en de ouders

Op de Prins Claus school zijn school en ouders/verzorgers samen verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het welzijn van hun leerlingen/kinderen. Echter in het kader van ondersteuning zijn wel verschillende rollen weggelegd voor de disciplines afzonderlijk:

2.2.1 De leerkracht

De leerkracht is verantwoordelijk voor de ondersteuning in de groep. Hier ligt de hoofdverantwoordelijkheid waar het gaat om de primaire (leer)processen.

- De leerkracht signaleert onderwijsbehoeften bij leerlingen.
- De leerkracht registreert en evalueert ontwikkelings- en leerprocessen van leerlingen en stelt op basis daarvan plannen op.
- De leerkracht begeleidt een groepje- en/of individuele leerlingen aan de hand van de opgestelde plannen.
- De leerkracht coördineert de leerlingenondersteuning voor de eigen groep.
- De leerkracht bespreekt leerlingen die specifieke ondersteuning en/of begeleiding nodig hebben met de IB-er, met collega leerkrachten en evt. andere externen.

2.2.2 De intern begeleider

De intern begeleider is verantwoordelijk voor de ondersteuning in de school.

- De IB-er begeleidt/coacht leerkrachten bij het realiseren van algemeen en specifiek onderwijsaanbod voor alle leerlingen.
- De IB-er begeleidt/coacht leerkrachten bij het signaleren van ontwikkelings- en/of gedragsstoornissen, aan de hand van belemmerende en bevorderende factoren en het vaststellen van de benodigde extra ondersteuning.
- De IB-er ondersteunt in de groep d.m.v. groepsbezoeken, aanvullende observaties en data-analyses.
- De IB-er levert een bijdrage aan het vormgeven van DPO en HGW op school.
- De IB-er voorziet in de ondersteuningsbehoefte(n) van leerkrachten bij DPO en HGW.
- De IB-er ondersteunt bij borging van schoolafspraken in het kader van DPO en HGW.
- De IB-er levert een bijdrage op het gebied van informatie, scholing en deskundigheidsbevordering van teamleden.
- De IB-er biedt ondersteuning bij data-analyse op school- en groepsniveau en levert een bijdrage aan de vertaalslag naar benodigde interventies.
- De IB-er bereidt aanmeldingen van leerlingen voor bij het Brede School Ondersteunings Team (BSOT) en de Commissie voor Toelating (CvT).
- De IB-er neemt deel aan de bespreking van het BSOT.
- De IB-er coördineert de aanmelding en dossiervorming voor o.a. BSOT, onderwijsarrangementen vanuit het Samenwerkingsverband, Ambulante Begeleiding (AB) en Speciaal Basis Onderwijs (SBO).

2.2.3 De schoolleider

De schoolleider blijft ten alle tijde verantwoordelijk voor de schoolontwikkeling.

- Hij waarborgt en stuurt het kwaliteitsbeleid ten aanzien van de leerlingenondersteuning.
- Hij is verantwoordelijk voor de aansturing van DPO en HGW in school.
- Hij is verantwoordelijk voor het bieden van voorwaarden waarbinnen leerlingen onderwijs op maat geboden kan worden.

2.2.4 De ouders/verzorgers

Wij zien de ouders/verzorgers als een belangrijke partner. School en ouders hebben elkaar onlosmakelijk nodig om het kind verder te helpen in zijn/haar ontwikkeling. De ouders/verzorgers zijn degenen die hun kind het beste kennen. Zij geven aanvullende informatie die van belang is voor de ontwikkeling van het kind en de keuzes die daarin gemaakt worden.

De ouders/verzorgers zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind en zijn in die zin partner bij de keuzes die gemaakt worden. Het doel van de gesprekken met ouders/verzorgers zal dan ook altijd zijn afstemming te bereiken over de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van hun kind.

3. Passend onderwijs

3.1 Het uitgangspunt

“Kern van passend onderwijs is dat elk kind de zorg krijgt die het nodig heeft om zo thuisnabij mogelijk een ononderbroken ontwikkelingsproces te kunnen doorlopen. Daarbij wordt niet gekeken naar de problemen, maar naar de mogelijkheden.”

Per aug. 2014 hebben scholen Zorgplicht.

Dit houdt in dat de school waar de leerling wordt aangemeld passend onderwijs moet bieden of een passende onderwijsplek moet vinden voor de leerling.

Schoolbesturen hebben de verantwoordelijkheid om voor elke leerling een onderwijsaanbod te ontwikkelen dat past bij zijn/haar mogelijkheden en beperkingen. Dat aanbod kan gerealiseerd worden bij de eigen scholen of bij een school van een ander bestuur binnen de regio.

3.2 Ondersteuning

In het kader van Passend onderwijs werken we op de Prins Claus school handelingsgericht volgens de 1-zorgroute:

De 1-zorgroute is een cyclus van planmatig, handelingsgericht werken met een groep leerlingen aan de leerstofgebieden, technisch lezen, rekenen, spelling en begrijpend lezen. Een cyclus van waarnemen (data), begrijpen(duiden), plannen(doelen) en uitvoeren/evalueren(doen).

Hierbij wordt voortdurend de vraag gesteld:

“Wat heeft deze leerling nodig, in deze klas, op deze school, bij deze leerkracht?”

Doel van de 1-zorgroute is een optimaal onderwijsaanbod voor alle leerlingen en in het bijzonder voor de leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte. We kijken dus naar de onderwijsbehoeften van een leerling en wat deze kan in plaats van wat deze niet kan.

Met de 1-zorgroute willen wij in school het volgende bereiken:

- afstemming van het onderwijs op de onderwijsbehoeften van de leerlingen;
- handelingsgericht en planmatig omgaan met verschillen in onderwijsbehoeften tussen leerlingen;

- vroegtijdig signaleren van leerlingen die extra aandacht nodig hebben en proactief signaleren welke leerlingen extra instructie en begeleiding nodig hebben;
- bieden van Passend onderwijs voor leerlingen met specifieke behoeften
- vergroten van de vaardigheden van leerkrachten om handelingsgericht te werken met plannen;
- goede overgang van kinderen vanuit de peuterspeelzaal/kinderdagverblijf naar groep 1 en van leerlingen uit groep 8 naar het voortgezet onderwijs.

In dit schoolondersteuningsplan willen wij als Prins Claussschool aangeven hoe wij op de Prins Claussschool passend onderwijs realiseren.

Daarbij maakt de school onderscheid tussen basisondersteuning, lichte/medium ondersteuning en intensieve ondersteuning:

3.2.1. Basis ondersteuning (zorgniveau 1)

De basisondersteuning wordt in beginsel gegeven aan alle leerlingen van school. Deze ondersteuning wordt gegeven in de klas door de eigen leerkracht, eventueel met ondersteuning van de intern begeleider of andere deskundigen binnen de school.

Vanuit het samenwerkingsverband Stroomland zijn voor schooljaar 2019-2020 middelen verstrekt (€ 5000,-) om de basisondersteuning te versterken. De PCS zet deze gelden in voor het opzetten van een goede taal-leesleerlijn om de doorlopende leerlijnen van taal en lezen te versterken.

3.2.2. Lichte/medium ondersteuning (zorgniveau 2 en 3)

Naast de basisondersteuning kan school leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte lichte/medium ondersteuning bieden.

Bij lichte/medium ondersteuning denken we aan de ondersteuning 'om de school heen'. De school draagt zelf de verantwoordelijkheid voor het onderwijs en de ondersteuning, maar heeft daarbij hulp van buitenaf nodig. Om leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte passend onderwijs en adequate ondersteuning te kunnen bieden, kan school een beroep doen op diverse zogenaamde ketenpartners. Te denken valt aan: ondersteuning van het samenwerkingsverband, ambulante begeleiding, schoolmaatschappelijk werk, jeugdspecialist van De School Als Vindplaats, de Tussenvoorziening HB, logopedie, fysiotherapie, ergotherapie, jeugdgezondheidszorg, etc.

3.2.3. Intensieve ondersteuning

De basisondersteuning en de lichte/medium ondersteuning behoren tot het domein van de eigen school. Intensieve ondersteuning wordt gegeven door gespecialiseerde voorzieningen in het samenwerkingsverband of de regio. De verantwoordelijkheid van de school wordt overgedragen aan bijvoorbeeld het speciaal (basis)onderwijs.

Niveau	Voor wie	Door wie	Waar
1.Basis ondersteuning	Leerlingen die de school zelf kan opvangen	De school: leerkrachten en specialisten binnen de school	Binnen de school
2.Lichte/medium ondersteuning	Leerlingen met onderwijsbehoeftes die de school niet alleen op kan vangen	Specialisten van binnen en buiten de school	Binnen de school
3.Intensieve ondersteuning	Leerlingen die niet in het reguliere onderwijs opgevangen kunnen worden	Specialistische voorzieningen met een onderwijs en/of hulpverleningstaak	Bovenschools

3.3 Het schoolondersteuningsprofiel (SOP)

Het SOP geeft aan welk onderwijs en welke ondersteuning een specifieke school, eventueel samen met externe partners, kan bieden. Het geheel aan profielen van alle scholen in een regio moet zorgen voor een dekkend aanbod.

Besturen hebben immers een Zorgplicht:

ze moeten zorg dragen voor Passend Onderwijs en garanderen dat ieder kind een passende plek krijgt.

Samenwerkingsverbanden krijgen extra middelen om een dekkend en complementair aanbod te realiseren.

Het profiel is van belang vanwege het toezicht door de Onderwijsinspectie.

In het SOP van de Prins Clausschool staat beschreven welk aanbod aan onderwijs, basisondersteuning en lichte/medium ondersteuning de Prins Clausschool haar leerlingen kan bieden, en welke grenzen de school ervaart.

De inhoud van het SOP is als bijlage toegevoegd aan dit schoolondersteuningsplan.

4. De ondersteuningsstructuur op de Prins Clauschool

4.1 De basis ondersteuning

Deze ondersteuning vindt plaats binnen school en wordt verzorgd door groepsleerkracht(en) of onderwijsgevend(en) met een specifieke taak.

Voorwaarde hiervoor is een goed klassenmanagement. Dit maakt ondersteuning in de groep mogelijk; leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, worden geholpen terwijl anderen zelfstandig aan het werk zijn.

School heeft geïnvesteerd in teamscholing om het zelfstandig werken van leerlingen te bevorderen.

We werken met een instructietafel, vaste looproute, het stoplicht en een vragenblokje.

4.1.1 De signalering

De signalering vindt plaats door:

- Een warme overdracht vanuit de voorschoolse periode.
- Het gebruik van het observatie- en registratiesysteem “KIJK” in de groepen 1 en 2.
- Observaties door de leerkracht(en).
- Het gebruik van methode gebonden toetsen bij de groepen 3 t/m 8.
- Het volgen van de leerlingen vanaf groep 2 tot en met groep 8 door middel van het leerlingvolgsysteem van Cito LOVS.

De volgende Cito-toetsen worden op de Prins Clauschool gebruikt:

1. Taal voor kleuters
2. Rekenen voor kleuters
3. Rekenen-Wiskunde
4. Drie Minuten Toets
5. AVI
6. Spelling
7. Begrijpend lezen
8. Woordenschat
9. Eindtoets groep 8
10. Viseon (monitoringsinstrument sociale veiligheid)

Deze toetsen worden afgenomen volgens een toetskalender, als bijlage toegevoegd aan het schoolondersteuningsplan.

4.1.2 Het verzamelen van informatie over de leerlingen

De leerkracht krijgt een volledig beeld van de beschermende en belemmerende factoren van de leerlingen d.m.v. de volgende informatie:

- De groepsprofiellijst
- gesprekken met de vorige leerkracht
- gegevens leerlingendossier
- observaties in allerlei situaties
- toetsgegevens en producten van leerlingen
- gesprekken met leerlingen en ouders/verzorgers
- gesprekken met de intern begeleider

Met behulp van deze gegevens inventariseert de leerkracht de onderwijsbehoeften van de leerling en stemt het leerstofaanbod af.

4.1.3 De vaardigheden van de leerkracht

De leerkracht is de eerst verantwoordelijke voor de groep.

Dit betekent:

- Goede didactische en pedagogische vaardigheden van de leerkracht(en).
- Signaleren van eventuele problemen.
- Diagnosticeren:
  - foutenanalyse maken van het werk en van toetsresultaten
  - observaties verrichten
  - gesprekken voeren met leerlingen
- Het bespreken van veranderingen in prestaties of gedrag van leerlingen met de IB-er.
- Het opstellen en uitvoeren van evt. individuele actieplannen.
- Het bijhouden van het leerling-dossier.

4.1.4 De ondersteuning aan de leerkracht binnen de groep

De leerkracht kan de IB-er om ondersteuning vragen voor:

- advies in de begeleiding van een leerling
- advies in de begeleiding van de groep
- handelingsadviezen voor de leerkracht

Het resultaat kan zijn:

- een observatie van een leerling of de hele groep
- in samenwerking met de IB-er een handelingsplan opstellen
- het afnemen van individuele toetsen
- het inbrengen van een leerling in het (B)SOT
- coaching

4.1.5 Groepsinstructieoverzicht / Acties behorend bij de groepsanalyse

In het groepsinstructieoverzicht zijn leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften geclusterd. Hierbij worden de toetsgegevens en de observaties van de leerkracht als uitgangspunt genomen. Hierin staan tevens de acties voor de komende periode beschreven.

We hanteren groepsinstructieoverzichten voor fonemisch bewustzijn (gr. 1/2), lezen, rekenen en spelling.

We werken met de volgende groepen:

- Instructie afhankelijke leerlingen. Dit zijn de leerlingen die meer instructie en begeleiding nodig hebben. Zij ontvangen naast de basisinstructie verlengde instructie.
- Instructie gevoelige leerlingen (de basisgroep), hiertoe behoren de meeste leerlingen. Zij ontvangen de basisinstructie.
- Instructie onafhankelijke leerlingen, dit zijn leerlingen die genoeg hebben aan een (ver)korte instructie.

Elke niveaugroep krijgt instructie volgens het directe instructiemodel. Daarnaast krijgen leerlingen die dat nodig hebben verlengde instructie (o.a. inoefening of herhaling en begeleiding bij de verwerking van opdrachten) of pre-teaching.

4.1.6 Het handelingsplan

Wanneer een leerling voor een langere periode extra ondersteuning nodig heeft, bijv. bij een vermoeden van ernstige enkelvoudige dyslexie, stelt de leerkracht een individueel handelingsplan op voor het desbetreffende ontwikkelingsgebied. In dit handelingsplan geeft de leerkracht de doelstelling, de aard van de extra ondersteuning (wat, waarmee, hoe vaak en wanneer) én het moment van evaluatie aan. Per periode wordt de extra ondersteuning geëvalueerd en, al dan niet, voortgezet op dezelfde of aangepast wijze.

Aan het eind van het schooljaar is er een overdrachtsgesprek. Hierbij zijn de IB-er, huidige leerkracht(en) en toekomstige leerkracht(en) aanwezig.

4.1.7 De leerlingbespreking

In de leerlingbespreking, tussen IB-er en leerkracht, staat de individuele leerling centraal.

Tijdens het monitorgesprek kan aangegeven worden welke leerlingen hiervoor in aanmerking komen.

Het initiatief voor een leerlingbespreking ligt in principe bij de leerkracht en kan dus ook tussentijds plaatsvinden.

Als een leerling voor een bespreking wordt aangemeld, worden ouders hierin gekend. Na de bespreking vindt er een terugkoppeling plaats.

Tijdens de leerlingbespreking worden de hulpvraag van de leerkracht en de onderwijsbehoeften van de leerling besproken. Er wordt ingezoomd op beschermende en belemmerende factoren van de leerling, de groep, de leerkracht en het gezin.

Blijven er nog vragen bestaan, dan kan worden besloten de leerling in te brengen in het Brede Schoolondersteuningsteam (BSOT). Er is dan sprake van lichte/mediumondersteuning, zie 4.2.

4.1.8 Het Ontwikkelings Perspectief Plan (OPP)

Voor leerlingen die het reguliere onderwijsprogramma van een vakgebied niet meer kunnen volgen en daarvoor een eigen leerlijn nodig hebben, stellen we een OPP op. Dit is handelingsgericht werken op individueel niveau.

In het ontwikkelingsperspectiefplan is de ontwikkeling van de leerling zichtbaar en wordt het verwachte uitstroomniveau bepaald. Er wordt planmatig naar dit uitstroomniveau gewerkt, dit staat in het OPP beschreven en wordt 2 keer per jaar geëvalueerd met ouders en indien nodig bijgesteld.

We streven er zoveel mogelijk naar leerlingen in ieder geval tot en met groep 5 de basisleerstof te laten doorlopen.

Vanaf groep 6 kan een ontwikkelingsperspectief opgesteld worden. Voor leerlingen met een arrangement uit cluster 1, 2, 3 of 4 wordt altijd een OPP opgesteld (lichte/medium ondersteuning).

4.1.9 Dyslexie

Indien blijkt dat een leerling een lees en/of spelling achterstand heeft, biedt de school interventies aan op zorgniveau 1, 2 en 3.

(Zie bijlage 'handreiking voor de invulling van ondersteuningsniveau 2 en 3 bij een vermoeden van ernstige enkelvoudige dyslexie' van het Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie en Expertisecentrum Nederlands, versie feb. 2018).

De Prins Clauschool werkt met het programma Bouw!. Dit is een computergestuurd preventief interventieprogramma, waarmee leesproblemen bij risicoleerlingen in groep 2 t/m 4 voorkomen kunnen worden.

Bouw! biedt ondersteuning op zorgniveau 3, minimaal 60 minuten extra ondersteuning per week, om het vermoeden van ernstige enkelvoudige dyslexie te kunnen onderbouwen.

In schooljaar 2019-2020 wordt Bouw! ingevoerd en geïmplementeerd in de groepen 2, 3 en 4.

4.1.10 (Hoog) begaafde leerlingen

Op de Prins Clauschool hebben we leerlingen die meer en/of andere leerstof aan kunnen.

Het is belangrijk deze leerlingen zo vroeg mogelijk te signaleren, zodat we de juiste ondersteuning en een passend leerstofaanbod kunnen realiseren in de vorm van Talentenlijn (gr. 1-2) en Levelwerk (gr. 3-8).

Om te mogen werken met Talentenlijn, Levelwerk en de Digitale Topschool heeft school criteria opgesteld, zie bijlage. Van de criteria kan afgeweken worden, echter altijd in overleg met de IB-er.

In de bovenbouw bestaat daarnaast de mogelijkheid deel te nemen aan de Digitale Topschool: online onderwijs, met uitdagende opdrachten, voor leerlingen met talent voor leren.

School is mogelijkheden aan het onderzoeken om een voorziening te creëren, waarbij ontwikkelingsgelijken wekelijks met elkaar in contact komen en vaardigheden leren rondom het 'leren leren' en het vergroten van een groei mindset.

4.1.11 Referentieniveaus

De referentieniveaus beschrijven welke basiskennis en -vaardigheden leerlingen moeten beheersen voor taal en rekenen. In de richtlijnen staat omschreven wat leerlingen moeten kunnen en kennen op bepaalde momenten in hun schoolloopbaan van basisschool tot en met middelbaar beroepsonderwijs (mbo).

Het referentiekader bestaat uit fundamentele niveaus en streefniveaus.

Het fundamentele niveau (F- niveau) is de basis, die zo veel mogelijk leerlingen moeten beheersen eind groep 8, om uit te stromen naar VMBO-basis en VMBO-kader.

Het streefniveau (S- niveau) is bedoeld voor leerlingen die uitstromen naar VMBO-T, HAVO of VWO.

Domeinen referentieniveaus Nederlandse taal:

- mondelinge taalvaardigheid
- leesvaardigheid
- schrijfvaardigheid
- taalverzorging (spelling en grammatica)

Domeinen referentieniveaus rekenen:

- getallen
- verhoudingen
- meten en meetkunde
- verbanden

4.2 De lichte/medium ondersteuning

Naast de basisondersteuning biedt de PCS voor de leerlingen met een meer specialistische hulpvraag lichte/mediumondersteuning.

In overleg met ouders/verzorgers kan voor een leerling kortdurende ambulante begeleiding door de onderwijsondersteuner van het samenwerkingsverband, schoolmaatschappelijk werk, ondersteuning door de jeugdspecialist van de School Als Vindplaats, etc. aangevraagd worden. Bespreking van de leerling in het Brede School Ondersteunings Team (BSOT) is ook mogelijk.

4.2.1 Het Brede Schoolondersteuningsteam (BSOT)

Vanaf augustus 2014 is het schoolinterne zorgteam breder georganiseerd in de vorm van het BSOT. Aanleiding is de transitie Jeugdzorg, waarbij alle Jeugdzorg onder de gemeente is komen te vallen per januari 2015.

De wet op Passend onderwijs zorgt ervoor dat alle zorg, gemeente, onderwijs en zorgverzekering, zijn gaan samenwerken.

Het Brede Schoolondersteuningsteam vormt de brug tussen de basisondersteuning en de brede waaier van allerlei vormen van specialistische hulp buiten de school; de lichte/medium ondersteuning.

Elke school binnen Nijmegen heeft een BSOT.
Het BSOT kan om nadere probleemverheldering gevraagd worden.

In het Brede Schoolondersteuningsteam participeren:

- de school
- de ouder(s)/verzorgers van de leerling
- de jeugdgezondheidszorg
- het schoolmaatschappelijk werk
- de onderwijsondersteuner van het Samenwerkingsverband
- een vrije stoel voor een evt. externe partij.

Het Brede Schoolondersteuningsteam heeft verschillende functies:

- Probleemtaxatie en/of aanvullende diagnostiek.
- Advies m.b.t. de (verdere) basisondersteuning en begeleiding op school.
- (Activeren van) hulpverlening voor de leerling en afstemming met de leerlingondersteuning op school.
- (Activeren van) hulpverlening/ondersteuning voor het gezin.
- Het realiseren van afstemming van lopende externe hulpverlening met de onderwijsondersteuning.
- Beoordeling en toeleiding/verwijzing naar hulpverlening.
- Beoordeling en toeleiding/verwijzing naar een andere school die benodigde (speciale) onderwijsondersteuning kan bieden. In dat geval is er sprake van intensieve ondersteuning.

Het Brede Schoolondersteuningsteam brengt de hulp van buiten dichtbij de school, overigens zonder daarbij alle problemen, bijvoorbeeld rondom wachtlijsten op te lossen, en vraagt van de school om eerst zelf naar een probleem te kijken en daarnaar te handelen.

Wanneer er sprake is van meervoudige problematiek kan het Sociaal Wijkteam dan wel Regieteam worden ingeschakeld.

Op de Prins Clauschool vindt er 6x per jaar een BSOT-bespreking plaats.

Meer informatie over het BSOT is te vinden op <https://www.stromenland.nl/>.

4.2.2 Kortdurende Ambulante Begeleiding (KAB)

Voor bepaalde leerlingen kan Kortdurende Ambulante Begeleiding aangevraagd worden bij het samenwerkingsverband Stromenland. Een onderwijsondersteuner kan maximaal 3 keer met een leerling werken t.b.v. nadere diagnostiek of verheldering van de hulpvraag.

Het doel van KAB is vooral gericht op het begeleiden van de leerkracht, door de onderwijsondersteuner van het samenwerkingsverband, om beter om te kunnen gaan met de speciale onderwijsbehoeften van de leerling.

Ouders dienen toestemming te verlenen om begeleiding aan te vragen.

4.2.3 Vouchers

Vanuit het samenwerkingsverband Stromenland krijgt school extra gelden, vouchergelden. De inzet van deze gelden is bedoeld als extra financiering voor zorgleerlingen. Met de gelden kan school zelf de gewenste ondersteuning arrangeren. Per schooljaar wordt er opnieuw bekeken of er vouchergelden worden gefinancierd vanuit Stromenland.

De Prins Clausschool zet deze gelden o.a. in voor het begeleiden van groepjes leerlingen, voor individuele ondersteuning (beperkt) en voor materialen.

4.2.4 Schoolmaatschappelijk Werk (SMW)

Schoolmaatschappelijk Werk levert professionele psychosociale ondersteuning en zorg aan ouders en kinderen binnen de driehoek van school, gezin en kind. In Nijmegen wordt dit verzorgd door Sterker Sociaal Werk.

Hulpvragen kunnen betrekking hebben op het gebied van pesten, faalangst, het welbevinden op school of thuis etc. Het initiatief om gebruik te maken van het Schoolmaatschappelijk werk kan zowel bij de school als bij de ouders liggen. Via de IB-er kan een afspraak worden gemaakt met de schoolmaatschappelijk werker van Sterker Sociaal Werk. De leerkracht vult hiertoe een hulpaanvraagformulier in, i.o.m. ouders.

De Prins Clausschool heeft recht op 4 uur SMW per week.

4.2.5 De School Als Vindplaats (DSAV)

Vanuit de gemeente Nijmegen is het project De School Als Vindplaats (DSAV) actief. Een preventieve aanpak om opschaling van zorg zoveel mogelijk te voorkomen.

Doelstellingen van het project zijn:

- **Mee verbinden:** samen met de aanwezige begeleiding op school een schakel zijn voor een duurzame verbinding tussen school en jeugdhulpverlening, school en wijkteam, school en Passend Onderwijs, school en thuis.
- **Meedenken en signaleren:** zorgprofessionals signaleren problematiek bij leerlingen op school en denken mee over een oplossing.
- **Het bieden van kortdurende interventies** op school en als er meer hup nodig is, dan bieden zij een snelle toeleiding naar zorg.

Een jeugdspecialist van DSAV is wekelijks op school aanwezig. De Prins Clausschool heeft recht op 6 uur begeleiding per week.

4.2.6 Ernstige Enkelvoudige Dyslexie (EED)

Leerlingen kunnen in aanmerking komen voor een vergoeding van diagnostiek (psychologisch onderzoek en een diagnose) en behandeling als er sprake blijkt te zijn van ernstige enkelvoudige dyslexie (EED).

Indien blijkt dat een leerling een lees en/of spelling achterstand heeft, biedt de school interventies aan vanuit de basisondersteuning op zorgniveau 1, 2 en 3.

(Zie handreiking van het Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie en Expertisecentrum Nederlands, versie feb. 2018).

Bij onvoldoende vooruitgang en voldoende onderbouwing van het vermoeden van ernstige enkelvoudige dyslexie, starten ouders in samenspraak met school het indicatietraject aanvraag vergoede behandeling.

Sinds april 2018 is er één toegang tot dyslexiezorg in Nijmegen. Aanvragen lopen via de Poortwachter, een deskundige op het gebied van dyslexiezorg, die deel uitmaakt van het Sociaal Wijk Team (SWT).

4.3 De intensieve ondersteuning

Als de schoolinterne of schoolnabije voorzieningen voor een leerling niet toereikend zijn, kan er overwogen worden, samen met de ouders, een onderwijsarrangement aan te vragen bij het Samenwerkingsverband of een verwijzing naar een SO/SBO-school in gang te zetten via de Commissie voor Toelating (CvT).

4.3.1. Onderwijsarrangementen

Onderwijsarrangementen zijn voor leerlingen met een handicap of stoornis die zonder extra voorzieningen geen regulier onderwijs kunnen volgen. Het gaat om leerlingen met:

- Cluster 1; Visuele beperkingen
- Cluster 2; Taal Ontwikkelings Stoornis
- Cluster 3; Verstandelijke, lichamelijke beperkingen of een meervoudige beperking en langdurig somatisch zieke leerlingen
- Cluster 4; Ernstige gedragsstoornissen of psychiatrische problematiek

Een onderwijsarrangement geeft recht op aanvullende onderwijsondersteuning voor de leerling. Onderwijsarrangementen vanuit cluster 1 worden aangevraagd bij Viso, onderwijsarrangementen vanuit cluster 2 worden aangevraagd bij Kentalis, en onderwijsarrangementen vanuit cluster 3 en 4 worden aangevraagd bij het samenwerkingsverband Stroomland.

4.3.2 Het Ontwikkelings Perspectief Plan (OPP)

Voor leerlingen met een onderwijsarrangement stellen we, net als bij leerlingen met een eigen leerlijn, een OPP op. Dit is handelingsgericht werken op individueel niveau.

In het ontwikkelingsperspectiefplan is de ontwikkeling van de leerling zichtbaar en wordt het verwachte uitstroomniveau bepaald. Er wordt planmatig naar dit uitstroomniveau gewerkt, dit staat in het OPP beschreven en wordt 2 keer per jaar geëvalueerd met ouders en indien nodig bijgesteld.

4.3.3. Speciaal Basisonderwijs of Speciaal Onderwijs

Voor sommige leerlingen is het regulier onderwijs niet langer passend en is plaatsing op een speciale school voor basisonderwijs(SBO) of speciaal onderwijs (SO) nodig.

De aanvraag voor toelating verloopt via de Commissie voor Toelating. Deze bepaalt of een leerling voor plaatsing in aanmerking komt en welke school passende zorg kan bieden aan de leerling.

5. Veiligheid

5.1 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Het is een professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid. Als hulpmiddel om te komen tot het besluit om te melden is het per 1 januari 2019 verplicht om als beroepskracht een afwegingskader te gebruiken in stap 4 en 5 van de meldcode. De meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. Aan de hand van 5 stappen bepalen professionals of ze een melding moeten doen bij Veilig Thuis en of er voldoende hulp kan worden ingezet. Een meldcode beschrijft in stappen wat de school moet doen. De Prins Clauschool volgt de stappen uit onderstaand figuur:

Figuur 1: **Stappenplan verbeterde meldcode**

Zie ook protocol 'Meldcode PCS jan. 2019'.

Bij een meldplicht moet de school zijn vermoeden van geweld melden bij Veilig Thuis. Die verplichting bestaat niet bij een meldcode.

Door te werken met een meldcode blijft de beslissing om vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling wel of niet te melden, bij de school liggen.

Het stappenplan van de meldcode biedt houvast bij die afweging.

5.2 Veilig Thuis (VT)

Veilig Thuis is het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK).

VT geeft advies en onderzoekt (vermoedelijke) situaties van kindermishandeling en huiselijk geweld, en brengt zo nodig de juiste hulp op gang.

5.3 De Verwijsindex

Het kan zijn dat de zorgen rondom een kind dermate groot zijn dat we een melding gaan doen in de Verwijsindex.

De Verwijsindex is een systeem waarin hulpverleners en andere professionals de persoonsgegevens registreren van de jongeren (tot 23 jaar) waarover zij zich zorgen maken. Deze registratie bevat geen inhoudelijke informatie.

Duidelijk wordt dan welke andere hulpverlener zich mogelijk ook actief met de situatie van dit kind bezig houdt.

Met het afgeven van een signaal in de verwijsindex wordt het netwerk rondom een kind in beeld gebracht. Het zorgt ervoor dat de hulpverleners elkaar snel weten te vinden.

Als er 2 of meer meldingen in dit digitale systeem binnenkomen over hetzelfde kind, krijgen de betrokken hulpverleners - ook in andere plaatsen - hierover een email. Zo komen hulpverleners sneller met elkaar in contact en kunnen zij met elkaar de verdere behandeling bespreken.

De directeur en de intern begeleider kunnen deze melding doen. Ouders worden hiervan op de hoogte gesteld.

5.4 Het gedrags- en pestprotocol

Om een zo veilig mogelijke sfeer te creëren en te waarborgen op de Prins Clauschool is door ouders (MR) en team een protocol opgesteld, zie bijlage 13. Een veilige sfeer is voorwaarde voor kinderen om zich zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen, waarin alle betrokkenen optimaal kunnen functioneren en zich prettig voelen.

Lijst met afkortingen :

(alfabetisch gerangschikt)

AB	= Ambulante Begeleiding
BAO	= Basis Onderwijs
BSOT	= Brede School Ondersteuning Team
CITO	= Centraal Instituut Toets Ontwikkeling
CJG	= Centra voor Jeugd en Gezin
CvT	= Commissie voor Toelating
DSAV	= De school Als Vindplaats
EED	= Ernstige enkelvoudige Dyslexie
GGD	= Gemeentelijke Gezondheidsdienst
HGW	= Handelings Gericht Werken
IB	= Interne Begeleiding
HP	= Handelingsplan
LOVS	= Leer- en Onderwijs Volg Systeem
MEE	= Ambulante dienstverlener voor ouders/kinderen met een beperking.
MR	= Medezeggenschaps Raad
OP-Nijmegen	= Ondersteunings Platform Nijmegen
OPP	= Ontwikkelings Perspectief Plan
OWKR	= OnderwijsKundig Rapport
RT	=Regieteam
POVO	= Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs
SBO	= Speciaal Basis Onderwijs
SMW	= School Maatschappelijk Werk
SO	= Speciaal Onderwijs (Cluster 1 t/m 4)
SWT	= Sociaal Wijk Team
SWV	= SamenWerkingsVerband
VO	= Voortgezet Onderwijs
VT	= Veilig Thuis
VVE	= Voor- en Vroegschoolse Educatie

D.d. 11-12-2019 heeft de MR een paar kleine adviezen voor aanpassing in het ondersteuningsplan gegeven, die verwerkt zijn. Daarmee is het schoolondersteuningsplan definitief vastgesteld.